

"האם המשטרה עוקפת את החיסיון העיתונאי?"

עלייה דרמטית במספר הבקשות לקבלת נתונים על שיחות טלפון • מסתמן: כל הבקשות - מאושרות על ידי קציני המשטרה המוסמכים • "הארץ" עותר לחשיפת מספר הבקשות שכוונו נגד עיתונאים ואנשי תקשורת

און פרסיקו | 30.12.2015

שנים האחרונות חלה עליה דרמטית במספר הבקשות שהוגשו לקציני משטרה לקבל נתוני תקשורת לצורך חקירות, כך עולה מתשובה לבקשה על פי חוק חופש מידע שהגיש עיתון "הארץ".

לפי הנתונים שסופקו לעיתון בחודש שעבר על ידי משטרת ישראל, בין השנים 2012-2015 הוכפל מספר הבקשות. בשנת 2012 הוגשו לקציני המשטרה המוסמכים 3,899 בקשות לקבלת נתוני תקשורת לצורכי חקירה. בשנת 2013 עלה מספר הבקשות והגיע ל-4,481. בשנת 2014 חלה קפיצה של ממש במספר הבקשות שהגיע עד ל-6,425 ובמחצית הראשונה של שנת 2015 הוגשו 3,691 בקשות, כמעט כמו סך כל הבקשות בשנת 2012.

העין השביעית פונה לקוראיה ומבקשת את עזרתם

תרמו עכשיו לעין השביעית ועזרו לנו להמשיך לפקוח עין

תרמו לעין השביעית

לפני כשבועיים עתר עיתון "הארץ" נגד משטרת ישראל והממונה על יישום חוק חופש המידע במשטרה בדרישה לקבל מידע נוסף על השימוש בחוק נתוני תקשורת. העיתון דורש מבית המשפט להורות למשטרה למסור לו מידע לא רק על כמות הבקשות שהוגשו לקצינים מוסמכים אלא גם על על כמות הפעמים שבקשות אלו נענו. העיתון מבקש גם לדעת כמה מן ההיתרים היו לקבלת מידע על נתוני תקשורת של אזרחים וכמה לצורך קבלת מידע על נתוני תקשורת של עיתונאים ואנשי תקשורת, מידע שעלול לפגוע בחיסיון העיתונאי. על העתירה פורסם לראשונה באתר [News1](#).

בלבה של העתירה מצוי סעיף 4 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - נתוני תקשורת). חוק זה כונה עם חקיקתו

"חוק האח הגדול" בשל האפשרות שהוא נותן לרשויות החקירה בישראל לקבל "נתוני תקשורת", כגון זהות הצדדים המתקשרים ומיקומם (אך לא את תוכן התקשורת), וזאת לצורכי חקירה. כדי לקבל נתונים אלה יכולים רשויות החוק לפנות לבית-המשפט ולבקש צו שיפוטי, או לחילופין לפנות למסלול "מנהלי" שעוקף את בתי המשפט ומאפשר ל"קצין מוסמך [...] להתיר קבלת נתוני תקשורת", במקרה שבו "שוכנע כי לשם מניעת עבירה מסוג פשע או גילוי מבצעה או לשם הצלת חיי אדם יש צורך, שאינו סובל דיחוי, בקבלת נתוני תקשורת כאמור".

עורך "הארץ" אלוף בן (צילום: "העין השביעית")

סעיף זה אינו מחריג בעלי מקצוע האמונים על חיסיון שיחותיהם המקצועיות, כגון עורכי-דין, רופאים או עיתונאים. בשל נוסח הסעיף עתרה בעבר האגודה לזכויות האזרח בישראל לבג"צ, אולם עתירתה נדחתה ברוב דעות. אחד הנימוקים לדחיית העתירות היה נוהל משטרתי (שמספרו 03.344.306) אשר מחריג עיתונאים מבעלי מקצוע אחרים, ונועד להבטיח את זכויות הנוגעים בדבר. "ככל שידוע כי המנוי הוא עיתונאי, שאינו החשוד בעבירה ואינו הקורבן", נכתב בנוהל כפי שצוטט בהחלטת בג"צ, "לא יאשר הקצין המוסמך קבלת נתוני תקשורת מסוג נתוני תעבורה (רשימת שיחות יוצאות ונכנסות) לגביו".

לפני חודשים אחדים פנה "הארץ", באמצעות עו"ד זאב ליאונד, לממונה על חופש המידע במשטרת ישראל, עו"ד לימור בר-נתן, בבקשה לקבל את הנוהל המלא המסדיר את פעילות המשטרה, את מספר הבקשות שהוגשו בארבע השנים האחרונות לקצינים ומספר ההיתרים שאושרו על ידם לפי סעיף 4 בחוק. בנוסף ביקש העיתון באופן ספציפי את כמות ההיתרים שניתנו לפי סעיף זה לקבלת נתוני תקשורת של עיתונאים ואנשי תקשורת.

במשרד הממונה לחופש המידע במשטרת ישראל סיפקו אך ורק את מספר הבקשות שהוגשו לקצינים מוסמכים על פי סעיף 4 בחוק אך נמנעו מלספק את מספר ההיתרים שניתנו באופן כללי. זאת ועוד, במשטרה טענו כי אינם מפלחים את מספר ההיתרים שאושרו עבור קבלת נתוני עיתונאים ואנשי תקשורת והוסיפו כי הנוהל עצמו חסוי מחשש לפגיעה בפעולות האכיפה של משטרת ישראל.

ב"הארץ" החליטו לא לוותר, ובאמצעות עו"ד ליאונד ועו"ד אלון נדב עתרו לבית-המשפט המחוזי מרכז בלוד, בדרישה לקבל את יתר הנתונים ממשטרת ישראל. "הצורך בקבלת נתונים ביחס למספר ההיתרים שאושרו הינו ברור מאלי, שכן בלעדיו לא ניתן לעמוד על היחס הקיים בין מספר הבקשות שהוגשו לבין מספר ההיתרים שאושרו", נכתב בעתירה, "ובין היתר ללמוד, האם כל בקשה המוגשת לקצין מוסמך מאושרת על ידו (100% אישור)".

בעתירה מצוין כי לפי הדיווח לכנסת של השר לבטחון פנים יצחק אהרונוביץ', מספר הבקשות שאושרו על-ידי קצין מוסמך בתקופה שבין 1.7.2011 ל-30.6.2012 הוא 3,481, כך שבהחלט יתכן ששיעור האישורים שמספקים קציני המשטרה עומד על 100% או קרוב לכך.

הדיווח של השר לביטחון פנים ניתן על פי הוראת שעה שהיתה בתוקף בארבע השנים הראשונות לקיומו של החוק, ומאז פגה. מנתוני הדיווחים שנמסרו לפי אותה הוראת שעה ניכרת גם כן מגמת עליה בהיתרים שניתנו על ידי קצינים מוסמכים: מ-2,031 היתרים במחצית השניה של 2008 והמחצית הראשונה של 2009, דרך 3,039 היתרים במחצית השניה של 2009 והראשונה של 2010, ועד, כאמור, ל-3,481 במחצית השנייה של 2011 ובראשונה של 2012.

אשר לדרישת "הארץ" לקבל נתונים בקשר לעיתונאים ואנשי תקשורת, כדי ללמוד על סכנה לחיסיון העיתונאי, נכתב בעתירה כי טענת משטרת ישראל שאין פילוח בעניין זה מלמדת שהמשטרה "איננה מנהלת כל מעקב, פיקוח ובקרה (ודאי לא מעקב, פיקוח ובקרה נאותים), אחר אופן השימוש בהוראת סעיף 4 להוראת החוק, ביחס לעיתונאים", וזאת בניגוד לטענת המדינה בעתירה שהוגשה בעבר לבג"צ, כי תפעל על פי הנוהל המשטרתי בהקשר זה.

השר לשעבר לבטחון פנים, יצחק אהרונוביץ'
(צילום: יונתן זינדל)

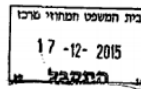
"ברי, כי בהעדר נתונים בסיסיים, אודות כמות ההיתרים שניתנו ביחס לעיתונאים, לא ניתן לדעת האם אכן נעשה שימוש בנוהל המשטרתי לגבי עיתונאים, רק בנסיבות חריגות, שבהן לא ניתן בשל הדחיפות הנובעת מהן, לפנות לבית משפט לקבלת צו שיפוטי, והאם המשטרה עוקפת את החסיון העיתונאי", נכתב בעתירה. "[...] המסקנה הלכאורית, לפיה, לאורך מספר שנים, שום גורם אינו בודק ואינו מפקח על כמות ההיתרים שניתנו ביחס לעיתונאים, הינה בגדר ממצא מטריד ביותר, ואם המדינה לא עשתה זאת, עד כה, אין בכך כדי לפטור אותה לאסוף את הנתונים, לצורך מסירתם לעותרת, וביצוע הפיקוח לעתיד".

בהמשך העתירה נטען כי "לציבור הרחב, לעיתונאים ולעותרת עצמה יש זכות, ענין ואינטרס לגיטימיים וברורים לקבל את המידע המבוקש בעתירה זו, בין היתר, על מנת לבקר ולפקח על פעילותה של המשטרה, ואופן יישומו של החוק".

לעתירה צורף תצהיר מאת גידי וייץ, עורך התחקירים ב"הארץ". טרם הוגשה תגובת משטרת ישראל.

37514-12-15

37514/12/15

העותרת

בית המשפט המחוזי מרכז בלוד
שםנו כבית משפט לעניינים מנהליים

בענין: הוצאת עתון הארץ בע"מ ח.מ. 510015449

על ידי בייב עוה"ד זאב ליאונד (מ.ר. 8135) ואו
מנחם ויצמן (מ.ר. 15098) ואו אלון נדב (מ.ר. 23669)
ואו ליאור וינגוסקי (מ.ר. 21260) ואו דור ליאונד
(מ.ר. 43463) ואו רעות כהן (מ.ר. 56927) ואו
אסף סקרברניק (מ.ר. 65673) ואו רועי נחום (מ.ר. 72643)
כולם ממושרד זאב ליאונד ושות', עורכי דין
מורח' יהודה הלוי 23, מגדל דיסקוט, תל אביב
טל: 03-5170881, פקס: 03-5170885

ג ד

1. משטרת ישראל
2. הממונה על יישום חוק חופש המידע במשטרת ישראל
רח' הרצל 91
קרית הממשלה, רמלה 72130

המשיבים

עתירה מינהלית

(בענין חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998)

בית המשפט הנכבד מתבקש בואת להורות למשיבים למסור לעותרת את המידע כדלקמן:

- (א) מספר ההיתרים שאושרו על ידי קצינים מוסמכים, על פי סעיף 4 לחוק סדר הדין הפלילי (טמכויות אכיפה- נתוני תקשורת), התשס"ח-2007 (להלן: "החוק"), בארבע השנים האחרונות (2012-2015).
- (ב) כמות ההיתרים שניתנו לפי סעיף 4 לחוק, לקבלת נתוני תקשורת של עיתונאים ואנשי תקשורת.
- (ג) הנוהל המשטרתי 03.344.306, המסדיר את פעילות המשטרה לעניין החוק.

להלפין, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על מסירת המידע המבוקש, הנוכח בסעיפים (א) ו(ג) ו(א) (ג) דלעיל, באופן חלקי ו/או בסייגים ו/או בתנאים, כפי שימצא בית המשפט הנכבד לנכון ולצורך.

כמו כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות עתירה זו, בצירוף שכ"ט בייב העותרת ובתוספת מע"מ כדן.

הודגשות בעתירה זו - אינן במקור.

ואלו נימוקי העתירה:

להורדת הקובץ (PDF, 2.8MB)